

POTOPA

Napsal: HENRYK SIENKIEWICZ Velký historický román.

Náhle se dvěře otevřely. Kmitie objevil se na prahu a zvolal: — Soroko! Vstávej!

Vojáci vyskočili rovnýma nohama.

— Pro Boha! Vaše milost je už na nohou! řekl Soroko.

— A vy napásali jste se jako voly; hlavy bych vám mohl zutínat a za plot hodit, než by se kdo z vás probudil.

— Bděli jsme do rána, pane plukovníku, usnuli jsme teprve za bílého dne.

Kmitie se rozhlédl vůkol.

— Kde jsme?

— V lese, pane plukovníku.

— To sám vidím. Ale čí je to chalupa?

— To my sami nevíme.

— Pojďte za mnou! řekl pan Ondřej.

I vešel do chaty. Soroka pospíšil za ním.

— Slyš, řekl Kmitie, usednuv na lůžko; kníže mne střelil, není-liž pravda?

— Tak jest.

— A co se s ním stalo?

— Unikl.

Zamlčeli se.

— To je zle! řekl Kmitie — velmi zle! Lépe by bylo odpravit, než živého pustit.

— My jsme také chtěli, ale...

— Nuže!

Soroka krátce vypravoval, co se stalo. Kmitie naslouchal zdánlivě klidně, jenom oči se mu stále více svítlily; konečně řekl:

— Tedy je na vřehu on — ale ještě se potkáme. Proč jsi sjel ze silnice?

— Bál jsem se stíhání.

— To je dobře, dozajista nás stíhali. Je nás teď příliš málo, na Bohuslavovo tuc — po čertech málo!... A k tomu jel do Prus, tam ho nemůžeme stíhati. Je třeba čekat.

Soroka si oddechnul. Pan Kmitie se patrně tak příliš kníže Bohuslav neobával, když o stíhání mluvil. Ta důvěra posílila hned starého vojáka, jenž uvykl mysliti hlavou svého plukovníka a cítiti jeho srdcem.

Pan Ondřej hluboce se zamyslel, náhle sebou trhnul a jal se hledati cosi kolem sebe.

— A kde jsou mé listy? zeptal se.

— Jaké listy?

— Které jsem měl při sobě. V pasu byly zastrčeny. Kde je pas? zeptal se s horečným chvatem pan Ondřej.

— Pas já sám jsem odpjal vaší milosti, abyste lépe dýchatí mohli, hle, tam leží.

— Dej ho sem!

Soroka podal kožený pas, podání jehou, ve které byly kapsy šňůrkou stažené. Kmitie rozvázal je a spěšně vyňal papíry.

— To jsou glety nadespané švédským komandantům, ale kde jsou listy? řekl hlasem plným nepokoje.

— Jaké listy? opakoval Soroka.

— U sta hromů! Listy hetmanovy svědčeli králi švédskému, panu Lubomirskému a všecy ostatní, které jsem měl...

— Nejsou v pasu, nejsou nikde. Musily se ztratit cestou.

— Na koně a hledat! vykřikl strašným hlasem Kmitie.

Leč prve než překvapený Soroka mohl opustiti jizbu, vrhl se pan Ondřej na lůžko, jako by ho byly síly opustily, a uchopil se rukama za hlavu, plačtivým hlasem počal opakovati:

— Ach... moje listy... moje listy!

Zatím vojáci odjeli až na jednoho, jemuž Soroka poručil státi na stráži u chalupy. Kmitie zůstal sám v jizbě a počal přemýšleti o vlastním postavení svém, jež nebylo závidění hodné. Bohuslav uniknul. Nad panem Ondřejem byla odtud strašná neodvratná pomsta mocných Radzivilů. A netoliko nad ním, ale nade všemi, které miloval, krátce řečeno, nad Olenkou. Věděl Kmitie, že kníže Januš nebude váhati, aby ho udeřil tam, kde bude moei raniti jej nejbolestněji, to jest, že si vylije pomstu na osobě Billeviečovy.

Vždyť Olenka byla v Kejdanech vydána na milost a nemilost magnáta, jehož srdce neznalo milosrdenství. Čím více Kmitie přemýšlel o svém postavení, tím k určitéjšímu přesvědčení docházel, že je přímo strašné. Po únosu Bohuslavové budou ho míti Radzivilové za zářec, stranníci Jana Kazimíra, lidé knížete Sapiehy i odbojní konfederati na Podlesí rovněž za zářec ho pokládají a za ztracenou duši radzivilskou. Mezi četnými tábory a stranami i mezi cizími vojsky, jimiž Republika byla zatopena, nebylo jediného tábora, které by ho nepokládalo za největšího, nejurputnějšího nepřitele.

Vždyť vypsána jest dosud Chovaňským cena na jeho hlavu, teď vypíší i ještě Radzivilové, Švédové, a kdož ví, zdali už ne vypsali i stranníci nešťastného Jana Kazimíra. "Hle, co piva jsem navařil, jež teď musím píti," pomyslí si Kmitie. Kníže Bohuslav se zmocnil proto, aby ho vrhl k nohou konfederatům, aby je nadobro přesvědčil, že s Radzivilly přerušil pro vždy všechny styky, aby vstoupil mezi ně, aby si dobral právo bojovati s nimi za krále a otčinu. Ze strany druhé byl kníže Bohuslav v rukou jeho zárukou, že Olenka bude v bezpečí. Leč nyní, když Bohuslav Kmitie porazil a unikl, netoliko bezpečnost Olenčin zmlzela, ale podán i důkaz, že pan Kmitie úplně opustil radzivilskou službu. Má otevřenou cestu ku konfederatům, a jestli se sejde s oddílem Volodyjovského a jeho přátel-plukovníků, darují mu snad život, ale jestli ho za soudruha přijmou, zdali mu uvěří, zdali si nepomyslí, že přijel na zvýzděvy a nebo proto, aby v lidu ducha kazil a k Radzivilům převáděl? Vzpomínal, že na něm lpí krev konfederatů, že on první zbil odbojnou Uhry a dragony v Kejdanech, že rozprašoval odbojné prapory, a že je donucoval, aby se poddaly, že dal postřeliti odbojné důstojníky, že pobítl dal vojáky a že hradbami obklopal a upevnil Kejdany, a tím že Radzivilovi zabezpečil triumf na Žmujdzi.

— Jak tam mám jít? pomyslí si, teď by jim byl mor milejším hostem než já. S Bohuslavem na provaze u sedla — snad, ale s ústy jen a s holým rukama!...

Kdyby měl aspoň ony listy, získal by si jimi přezrá konfederatům, měl by jimi aspoň kníže Januš v rukou; neboť ony listy mohly knížeti podkopati důvěru i u Švédů... Za jejich cenu bylo by možno Olenku zachránit...

Leč jakýs zlý duch spůsobil, že listy zmlzely.

Když to vše myslil počal a obáhl, uchopil se podruhé za hlavu. Jaem zářecem v očích Radzivilů, zářecem v očích Olenky, zářecem v očích konfederatů i v očích krále! Zmačil jsem slávu, čest, sebe, Olenku!...

Rána v tváři ho ještě páčila, ale v duši páli ho šar stokrát bolestněji. Neboť ke všemu trpěla v něm také raněná jeho samolibost rytířská. Byl Bohuslavem zahanben a poražen. Ničím nebyla rána, kterou mu v Lubli zasadil Volodyjovsk. Tam přemohl ho ozbrojený muž, kterého na soubor vy-

zval, zde ale bezbranný zajatec, kterého měl v rukou.

Každou chvíli rostlo v Kmitieovi poznání, v jak strašný, hanebný osud padl. Čím déle na stav svůj pohlízel, tím jasněji viděl všelikou tu hrůzu, a stále spatřoval nové černé kouty; z nich vyhlížely: hanba, poskvrnění, záhuba pro něho samotného, pro Olenku, i křivdy vlastní způsobené — konečně se ho zmocnily strach a nevyfělitelná hrůza.

— Zdal jsem to vše učinil? ptal se sebe sama.

Vlasy ježily se mu na hlavě.

— Není možná! Snad mnou ještě horečka lomcuje! vykřiknul. Matko Boží, není možná!...

— Slepý! hloupý směle; řeklo mu svědomí. Neměl-liž jsi státi při králi, při vlasti, neměl-liž jsi poslechnouti Olenku?

Žal jako vtr prudký ho uchvátí. Hoj, kdyby mohl říci: Švédové proti otčině a já na ně! Radzivil proti králi — a já na něho!

Jak by mu bylo v duši čisto a jasno. Kdyby byl zvolal houf zabijáků, kdyby je byl na Švédy vodil, po zádech se jim projížděl a čistým srdcem, s čistým svědomím — po čase byl by jako v slunci ve slávě stanul před Olenkou a byl by mohl říci:

— Už nejsem vinník, ale defensor patriae, miluj mne, jako já tebe miluji!

A zatím dnes!

Leč hrdá duše, jež přivykla sobě vyhovovati, nechťla se hned přiznati k vině. Radzivilové tak ho potupili. Radzivilové ho do záhuby přivedli, hanbu mu připravili, ruce mu svázali, etí i lásky ho zbavili.

Kmitie zaskřípal zuby, vztáhnul ruce k Žmujdzi, ve kteréž hetman Januš seděl jako vlk na mrtvole, i počal volati hlasem přidušeným zlostí:

— Pomsta! Pomsta!

Náhle vrhl se v zoufalství na kolena uprostřed jizby a volal:

— Slibuji Ti, Kriste Pane, že ty zářec budu mořiti, potírat!... právem, ohněm, mečem stíhat, dokud dechu míti budu v ústech a hrde a života na světě. Tak mi dopomoz, králi nazaretský! Amen!

A jakýs hlas vnitřní řekl mu v té chvíli: — Otčině služ, a pomsta potom!!

Oči pana Ondřeje planuly horečkou, rty měl seschlé a všecek se trásl jako v zimnici; mával rukama a veda hlasitou samoluvu, chodil, či spíše běhal po jizbě, kopal do lůžek, až konečně opět se vrhl na kolena.

— Vnukni mi, Kriste, co mám činit, abych nepadl v šílenství.

V tom zahoukala stělná rána, kterou ozvěna odrazela od stoupy k soseně, až k chatě.

Kmitie vyskočil a uchopil šavli, vyběhl ven.

— Co se děje? zeptal se vojáka stojícího na prahu.

— Vystřel, pane plukovníku!

— Kde je Soroko?

— Jel, aby listy hledal.

— Ze které strany padla rána?

Voják ukázal na východ, na část lesa houštím zarostlou.

— Tam!

V té chvíli ozval se dusot koní, jež ještě nebylo viděti.

— Pozor! zvolal Kmitie.

Leč v houštích objevil se Soroka, pádící se kůň stačil, a za ním druhý voják.

Oba doběhli k chatě a seskočivše s koni a stojíce za nimi jako za hradbami, zaměřili muškety proti houštině.

— Co se děje? zeptal se Kmitie.

— Houf sem jde! odpověděl Soroka.

II.

Nastalo ticho, ale brzo se z houští ozvaly zvuky, jako by tam přecházeli kanci, zvuky ty se blížily, a pohyby, jež je vyvolávaly, stávaly se volnějšími. A bylo opět ticho.

— Mnoho-li je jich? zeptal se Kmitie.

— Snad šest nebo osm! Nemohl jsem je dobře spočítat — odpověděl Soroka.

— To je dobře! Nepobíháš nás.

— Nepobíháš, pane plukovníku, ale bude třeba některého chytiti živého a donutit, aby nám cestu ukázal.

— Bude na to čas. Pozor!

Sotva Kmitie vyslovil "pozor!", kmitl se pruh bílého dymu houštím, a jakoby ptačtvo křídly zastřepetalo po blízké trávě asi na třicet kroků od chaty.

— Sekaným olovem z brokovnic střelili! řekl Kmitie. Nemají-li muškety, nic nám neudělají, neboť sekané olovo k nám nedonese.

Soroka drže jednou rukou mušketu opřenou o sedlo svého koně, přiložil druhou ruku k ústům a volal:

— Vylezte některý z houští a hned budete ležet!

Chvilí bylo ticho a pak se ozval z houští hrubý hlas:

— Kdo jste?

— Lepší než ti, kteří po silnicích loupí.

— Jakým právem jste se usadili v našem sídle?

— Loupežník se ptá po právu! Kat vás právu naučí, jděte ke katu!

— Vykouríme vás odtud jako jezevce.

— Pojď! Hleď jen, abys sám dýmem se neudusil.

Hlas v houštích umkl. Útočníci patrně se počali radit, a Soroka šeptal Kmitieovi:

— Je třeba některého přivábit a svázat, abychom měli záruku a průvodce.

— Ba! řekl Kmitie, — ale jestli některý přijde, dostaví se jen na čestné slovo...

— Nehodí se s lotry se svázat na čestné slovo.

— Lépe je slovo nedávat! řekl Kmitie.

Nová otázka zahřměla z houští:

— Co tu chcete?

Kmitie sám odpověděl:

— Jak jsme přijeli, tak bychom odjeli, kdybys, hlupáku, věděl, co se sluší a kdybys střelbou nezačínal.

— Neusadíš se tu, k večeru přijdeme na stu koních.

— K večeru přijde sem dvě stě dragonů a bahna tě neubrání, neboť jsou tu lidé, kteří přejdou tak jako jsme my přejeli.

— Jste tedy vojáci?

— Ovšem, že nejsme loupežníci.

— Z jakého praporu?

— Což pak jsi hetman? Tobě se nebudeme zpovídati.

— Vleč vás tu ohryžou.

— Váš havrani se zobojbí.

— Mluďte co chcete, u sta čertů, a proč jste do naší chaty vlezli?

— Pojďte sem, nekaz si hrdlo kříkem z houští. Blíž! Blíž!

— Na čestné slovo?

— Čestné slovo je pro rytířstvo, ne pro loupežníky. Cheč-li věd, nechče-li — nevěf.

— Chečte mluvit ve dvou!

— Čeeme.

Po chvíli vystoupili z houští asi na sto kroků odlehlých dva muži vysokí, širokoplečí. Jeden, poněkud schýlený, byl dle všeho člověk starý, druhý šel vzpřímen, jenom krk zvedavě k chatě vypínal, oba měli na sobě kožíšky poštědým sukmem, jaké nosila drobnější šlechtá, vysoké jalovíčí boty a čepice kožešinové, vtláčené do očí.

— Který ďábel... zahučel Kmitie, prohlížeje si oba muže.

— Pane plukovníku, zvolal Soroka — je to snad zátrak — ale to jsou naši lidé.

Přiblížili se o několik kroků, ale muže z chaty stojící nemohli rozpoznati, neboť koně je zakrývali. Náhle popořel Kmitie ku předu.

Avšak přehoží ho nepoznali, neboť měl tvář obvázanou, zalekl se však a zvedavě a neklidně si ho počal prohlížeti.

— A kde máte druhého syna, pane Kmielčí, zeptal se pan Ondřej, snad nepadl?

— Kdo to? Jak to? Co? Kdo mluví? Co? volal starý divným, ustrašeným hlasem.

Stál nehybně a otevíral široce oči i ústa. Tu syn jeho, jenž měl bystřejší zrak, náhle strhnul s hlavy čapku.

— O, pro Boha! Ježíši! To je pan plukovník! zvolal.

— Ježíši! O, sladký Ježíši! odpakoval starý. To je pan Kmitie!!!

Oba zůstali státi nehybně vprámení, jako když podržení vítají své náčelníky, a na tvářích jejich bylo patrně překvapení a leknutí.

— To jste pán! řekl pan Ondřej, usmávaje se; stílením mne vítáte!

Starý se vrechopil a počal křičeti: — Pojďte sem! Pojďte všichni!

Václav Kozák
vlastní mořeznický a uzenářský
denní závod
2700 SO. 10. ST., OMAHA, NEBR.
Zásoby čerstvého masa, jaké i všílké vyrobky uzenářské té nejlepší jakosti. Zkuste koupiti u něho jednou a zjistíte, že podruhé přijete zase. Objednávky možno učiniti telefonem: Douglas 4793.

Přestěhoval se

Dr. J.W. NOVÁK
český
zubní lékař
Přestěhoval se do
Karbach Blk.
15. a Douglas ulice
čís. pokoje 206
Rohová místnost na druhé podlaží
nad Ryan Jewelry Co.
Tel. v úřadovně: Douglas 5077.
Nedělní hod.; od 10. do 12. hod. dopol.

**Ať vaše přístří
objednávka jest**

Luxus
THE BEER YOU LIKE

Potom dostanete nejen pivo jakosti, ale i cenné kupony, které můžete vyměnit za velké množství předmětů, jež vyznačeny jsou v našem bremiovém katalogu. 42ř

Fred Krug Brewing Co.

— Klaňte se! šelmy! Klaňte se! To je pan Kmitie, který pak lupák to střelil! Dejte mi ho sem!

— Sám jste vystřelil, otče, řekl mladý Kmielčí.

— Lžeš! Lžeš jako pes! Pane plukovníku, kdož pak mohl tušit, že je vaše milost v naší chatě! Pro Boha, ještě očím nevěřím!

— Já to jsem ve své vlastní osobě! — řekl Kmitie, podáváje mu ruku.

— O, Ježíši! odpovídal starý — takový host v lese! Kdybychom byli tušili, kdybychom byli věděli.

Tu se obrátil opět k synům:

— Běžte některý do sklepa a přineste medovinu.

— Dej nám, otče, klič, řek jeden ze synů.

Starý počal hledati v pase a po dezřele pohlízel na syna.

— Klič Ale? Znáš té, cikáne. Víe vypiješ, než sem přineseš. Klič by chtěl. Jdi jenom odvalit klády, já si sám otevru a medovinu přinesu.

— Tedy máte sklípek ukrytý, jak vidím, pane Kmielčí? řekl Kmitie.

— Což pak je možno něco udržet před takovými loupežníky! odpověděl starý, ukazuje na syny. Otče by svědčil! Ještě jste tu! Kmeny jděte odvalit. Tak posloucháte toho, kterýž vás zplodil!

Mladí odběhli rychle ku kmeňům, jež za chatou byly navaleány.

— Jako vždycky jste v neohodě se syny? — zeptal se Kmitie.

— Kdo by s nimi mohl býti ve shodě? Bít — se učejí, kořisti se zmocňovatí také, ale mají-li se s otcem dělit, abych jim svou část s hrdla vydral. Takové s nich nám potěšení — ale chlapiči jsou jako tuři. Prosím, račte vaše milost jíti do chaty. Pro Boha, takový host! Takový host! Pod vaším velením jsme vle kočisti nabrali, než teď za celý rok. Je to teď chudoba! Bída! Zlé časy a stále horší, a starost — žádná radost... Prosím, račte do chaty pod nízký krov. Pro Boha, kdo by se byl zle vaší milosti naděl!

Starý Kmielčí mluvit divně rychlým, nařkávacím hlasem a při řeči vřhal rychle, nepokojně pohledy na všechny strany. Byl to stařeček veliký, kostnatý, a tvář věčně zkřivenou. Oči měl bíké.

rovněž jako oba jeho synové, obojí měl veliké, husté, jakož i vousy, pod nimiž vysunut byl spodní pysk, kterým, když mluvil, dosahoval až k nosu, jako lidé, kteří nemají zubů. Vetchost tváře jeho byla divnou protivou k lbitosti a svíznosti celé jeho postavy, prozrazující neobyčejnou sílu a obratnost. Pohyby měl rychlé, jakoby jimi vzpružiny pohybovaly, hlavu stále obracel, snaže se obhábnouti zrakem vše, co ho obklopovalo, lidi i věci.

(Pokračování.)

Hoden odporučení.

"Lék, jako jest Severův Regulátor, jest hoden odporučení širokým vrstvám lidu jako výtečný prostředek v různých chorobách žen." — Tak nám psala p. M. Czuwera, z číste 1544 Wabansia Ave., Chicago, Ill. Píší tak všechny ženy, jež kdy měly přiležitost lék ten zkusiti. Cena jest \$1. Vůdne v lékárnách, aneb přímo od vyrábětelů. Ženy, které dosud nemají po ruce knížku "zdraví žen", upozorňujeme, že ji mohou na požádání zdarma obdržeti přímo od W. F. Severa Co., Cedar Rapids, Iowa. — Advertisement.

Dr. F. A. Sedláček
OMAHA, NEBR.
ÚŘADOVNĚ: 1270 So. 13th Street
proti Hotelu Prague.
Tel. Red 4011
RESIDENCE: 2509 So. 11th Street
Tel. Douglas 4208.
Insolence Dr. Albinem v nemocnicích.
V ÚŘADOVNĚ od 9 do 11 hod. dopol.
V neděli od 9 do 11 hod. dopol.

Jan Yirák
český pozemkový a pojišťovací
jednatel.
Odtal krajané! Kdo byste si přal prodati aneb koupiti majetek, synal sám co prodaj velký vřáb krajanek a mačejek majetků; též i farmy.
Pojišťují proti ohni, tornádům a všecy všelikým pronajímám domy, obstarávají vřátky a knih a kontrakt.
Příjete a prohlédnete si tyto krásné a lačné majetky, než koupíte jinak. — Milerád Vám posloužim.
Úřadovna: 1941 11th St. ulice.
Telefon: Douglas 2042.

Stein's
TRIUMPH BEER
Old Saxon
SMACK YOUR LIPS
ASK FOR MORE
BREWING CO.